

VERBETERING EFFECTIVITEIT VAN DE REPRESSIEVE CONTROLES DOOR INTERVENTIETEAMS

Eindrapportage inzake uitwerking maatregelen uit Illegalennota (Kamerstuk 29 537, nr. 2) en de brief van de Staatssecretarissen Wijn en Rutte aan de Tweede Kamer, d.d. 23 april 2004 (Kamerstuk 17 050, nr. 261.) op het terrein van de interventieteams

Februari 2005

INHOUD

Samenvatting

1. Aanleiding en probleemstelling
2. Maatregelen voorgesteld in de brief Wijn/Rutte van 23 april 2004
3. Knelpunten en oplossingsrichtingen in het optreden van interventieteams
4. Het op elkaar afstemmen van bevoegdheden op de drie terreinen fiscaal, SZ en Wav
5. Het wegnemen van belemmeringen voor gegevensuitwisseling in het interventieteam, binnen de grenzen van de privacywetgeving.

1. AANLEIDING EN PROBLEEMSTELLING

1.1. Aanleiding: Illegalennota en brief Wijn/Rutte

In de Illegalennota (Kamerstuk 29 537, nr. 2) worden maatregelen genoemd ter bestrijding van illegaliteit. Een van de terreinen waarop maatregelen worden aangekondigd betreft illegale tewerkstelling. Deze maatregelen hebben betrekking op het tegengaan van illegale tewerkstelling. Een van de genoemde maatregelen heeft betrekking op het optreden van interventieteams.

In aanvulling hierop hebben de Staatssecretarissen Rutte en Wijn op 23 april jl. een brief aan de TK gestuurd over de aanpak van fraude en illegaliteit in de uitzendbranche: Misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies. (Kamerstuk 17 050, Nr. 261).

Tot de in de Illegalennota en deze brief genoemde maatregelen behoren ook maatregelen die moeten leiden tot een grotere effectiviteit in controle en toezicht in het kader van de interventieteams. Deze grotere effectiviteit moet worden bereikt door:

1. te zorgen voor het kruislings toepassen van de huidige bevoegdheden van de deelnemende organisaties - op SZW-terrein - in interventieteamverband;
2. het zorgen voor aanwezigheid van bevoegdheden in het interventieteam om te kunnen doorpakken bij het aantreffen van illegaal werkende personen.
3. het op elkaar afstemmen van bevoegdheden op de drie terreinen fiscaal, SZ en Wav;
4. het wegnemen van belemmeringen voor gegevensuitwisseling in het interventieteam, binnen de grenzen van de privacywetgeving.

Aangezien de teksten betreffende de interventieteams in de Illegalennota en in de brief Wijn./Rutte gelijkkluidend zijn, wordt in vervolg van dit rapport korthedshalve alleen verwezen naar de brief Wijn/Rutte.

1.2. Uitwerking van de probleemstelling

Interventieteams

Doelstelling van de interventieteams is om door middel van het door diverse overheidsorganisaties gezamenlijk uitvoeren van repressieve controles alle mogelijke problemen op het terrein van fraudebestrijding aan te pakken met als insteek fiscaliteit, sociale zekerheid en Wav. In de teams wordt, afhankelijk van het onderwerp, multidisciplinair samengewerkt door de Arbeidsinspectie, Belastingdienst, UWV, SVB, gemeenten en politie.

De uitkomst van het gezamenlijke interventieproject moet zijn gelegen in het zo snel mogelijk herstellen van de rechtmatige situatie in een branche of grootstedelijk gebied door middel van de repressieve aanpak.

Bevoegdheden

De ambtenaren die deelnemen in een interventieteam, beschikken over specifieke bevoegdheden voor het uitoefenen van toezicht en, voorzover ze zijn aangewezen als buitengewoon opsporingsambtenaar, over bevoegdheden tot het opsporen van strafbare feiten. Deze toezichts- en opsporingsbevoegdheden zijn toegekend in het kader van de handhaving van specifieke materiewetten op de terreinen van belastingen, sociale zekerheid en tewerkstelling van vreemdelingen. Verder zijn de opsporingsambtenaren bevoegd gemaakt tot opsporing van strafbare feiten uit de voor hun taak noodzakelijke artikelen uit het Wetboek van Strafrecht. Toezicht- en opsporingsambtenaren mogen in de handhaving van een bepaalde wet slechts gebruik maken van de in dat kader aan hen toegekende bevoegdheden.

Omdat de toegekende bevoegdheden grotendeels worden ontleend aan de specifieke materiewetten, bestaan tussen de ambtenaren die deelnemen aan een interventieteam, verschillen met betrekking tot de toezicht- en opsporingsbevoegdheden waarover zij beschikken. Ook zijn zij niet allemaal aangewezen tot opsporing van dezelfde strafbare feiten uit het Wetboek van Strafrecht.

Voor het interventieteam als multidisciplinair samenwerkingsverband kan dit betekenen dat de effectiviteit van het optreden als team wordt belemmerd door de verschillen in bevoegdheden die binnen het team bestaan. In drie van de vier in de brief van 23 april 2004 voorgestelde maatregelen wordt voorgesteld om belemmeringen weg te nemen die uit de verschillen in bevoegdheden binnen het interventieteam voortkomen.

Instelling van de werkgroep

Om te onderzoeken op welke wijze de in de brief van 23 april 2004 genoemde maatregelen kunnen worden ingevuld, is in juni 2004 op initiatief van de directie Uitvoeringsbeleid van SZW een breed samengestelde werkgroep van start gegaan, bestaande uit medewerkers van de Arbeidsinspectie, UWV, SVB, SIOD, OM, Sociale Recherche, de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën. De directie Uitvoeringsbeleid van SZW trad op als voorzitter en penvoerder. Voor de samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar de bijlage bij dit rapport.

Het ministerie van Justitie is ook benaderd maar heeft ervoor gekozen om op basis van toezending van de stukken die de werkgroep heeft geproduceerd, de voortgang van de werkgroep te volgen en zonodig te reageren.

Probleemstelling en werkwijze van de werkgroep

De in de brief van de Staatssecretarissen Wijn en Rutte genoemde maatregelen op het gebied van interventieteams vormden het vertrekpunt van de werkgroep.

Doelstelling van de werkgroep was het identificeren van de problemen waartegen interventieteams in de praktijk aanlopen en het formuleren van zo concreet mogelijke oplossingen.

De werkgroep heeft in eerste instantie getracht zich een beeld te vormen van het werkproces van een interventieteam. Daartoe hebben, op uitnodiging van de werkgroep, de toenmalig projectleider van het Westland Interventieteam en de plaatsvervangend projectleider van het Regionaal platform Haaglanden elk een inleiding gehouden over de problemen waartegen zij in de uitvoering van een interventieproject zijn aangelopen.

Uit de presentaties kwamen met betrekking het vaststellen van de identiteit de volgende problemen naar voren:

- beperkte bevoegdheden (niet alle opsporingsambtenaren binnen het interventieteam hebben de bevoegdheid om plaatsen te betreden;
- beperking in de middelen die deze ambtenaren mogen gebruiken in het aanhouden en overbrengen van een persoon;
- onvoldoende capaciteit in de vervolgketen na aanhouding van verdachten, m.n. bij politie/vreemdelingendienst om aangehouden personen naar een plaats van verhoor te brengen

Vervolgens heeft de werkgroep een inventarisatie gehouden van de toezicht- en opsporingsbevoegdheden waarover AI, SVB, UWV en gemeenten op dit moment beschikken.

Op grond van de beschikbare informatie zijn vervolgens knelpunten benoemd die het optreden van interventieteams belemmeren.

Bij het zoeken naar oplossingen voor de knelpunten heeft de werkgroep steeds de meest praktische oplossing voor ogen gestaan: de oplossing die zoveel mogelijk binnen de reeds bestaande mogelijkheden kan worden gerealiseerd.

Tijdpad en werkwijze

De werkgroep is in de periode juni 2004-februari 2005 in totaal acht keer bijeen geweest. In oktober 2004 is een tussenrapportage opgeleverd, waarin is ingegaan op knelpunten en oplossingsrichtingen die betrekking hebben op de onder 1 en 2 genoemde maatregelen uit de brief Wijn/Rutte. Deze tussenrapportage is op 27 oktober 2004 in de Landelijke Stuurgroep Interventieteams besproken.

In de tweede fase, vanaf november 2004, hebben de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën aan de besprekingen deelgenomen. In deze fase zijn de onderdelen 3 en 4 uit de brief Wijn/Rutte aan de orde gekomen.

Opbouw van de rapportage

In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de eerste twee maatregelen die in de brief van 23 april 2004 worden genoemd en worden de knelpunten beschreven die de werkgroep op basis van de inleidingen en de gehouden inventarisatie heeft benoemd.

In hoofdstuk 3 worden de knelpunten verder ingevuld en worden per knelpunt mogelijke oplossingsrichtingen gegeven, uitmondend in aanbevelingen.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de derde maatregel uit de brief Wijn/Rutte: het afstemmen van bevoegdheden fiscaal, sociale zekerheid en Wav.

In hoofdstuk 5 wordt de vierde maatregel uit de brief, wegnemen van belemmeringen op het gebied van gegevensuitwisseling, besproken.

Vervolgtraject

De nota zal worden besproken in de Landelijke Stuurgroep Interventieteams.

De in deze nota opgenomen aanbevelingen met betrekking tot interventieteams maken deel uit van het pakket van maatregelen ter bestrijding van fraude en illegaliteit in de uitzendbranche.

Dit pakket bestaat uit een tiental maatregelen dat onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Financiën en het ministerie van SZW wordt uitgevoerd. Verbetering van de effectiviteit van de interventieteams in relatie tot fraude en illegaliteit door uitzendbureaus maakt hiervan deel uit. De nota zal daarom ook in dit gezamenlijke traject worden ingebracht.

De reikwijdte van de aanbevelingen in deze nota is echter niet beperkt tot de aanpak van uitzendbureaus want interventieteams kunnen ook in andere projecten waar illegaliteit een rol speelt baat hebben bij de voorgestelde verbeteringen.

2. MAATREGELEN VOORGESTELD IN DE BRIEF WIJN/RUTTE VAN 23 APRIL 2004

In de brief Wijn/Rutte zijn voor het taakveld van SZW de volgende maatregelen voorgesteld:

1. zorgen voor het kruislings toepassen van de huidige bevoegdheden van de deelnemende organisaties - op SZW-terrein - in interventieteamverband;
2. het zorgen voor aanwezigheid van bevoegdheden in het interventieteam om te kunnen doorpakken bij het aantreffen van illegaal werkende personen.

De werkgroep heeft vastgesteld dat in de brief Wijn/Rutte de maatregelen die moeten leiden tot het wegnemen van belemmeringen, worden gezocht in het opheffen van belemmeringen bij het toepassen van bevoegdheden waarover de diverse partners beschikken, in interventieteamverband.

Bij het aanpakken van illegale tewerkstelling gaat het om bevoegdheden ten aanzien van

- het betreden van plaatsen (muv woning)
- het staande houden ter vaststelling van de identiteit (alleen (Vreemdelingen-)politie)
- onderzoek aan kleding, bagage en gebruikt transportmiddel
- aanhouden in heterdaadsituaties
- overbrenging naar plaats van verhoor ter vaststelling van de identiteit (alleen politie)
- gebruik geweldsmiddelen (alleen politie)

Strikt genomen kan het kruislings toepassen van bevoegdheden in interventieteamverband zo worden geïnterpreteerd dat alle partners in het interventieteam over dezelfde bevoegdheden dienen te beschikken. Dit lijkt de werkgroep geen begaanbare weg, mede gelet op de noodzaak om de slagvaardigheid van de interventieteams op korte termijn te vergroten. De bevoegdheden waarover de verschillende partners beschikken, waartussen zeker verschillen bestaan, hangen samen met de verschillende taakvelden van de afzonderlijke organisaties en de wetten waaraan de bevoegdheden zijn ontleend.

In interventieteamverband wordt samengewerkt door de Arbeidsinspectie, UWV, SVB, gemeenten, de Belastingdienst en de (Vreemdelingen-)politie.

Elke organisatie past de haar toegewezen bevoegdheden toe binnen haar eigen werkproces. Het opereren in interventieteams maakt daarvan maar beperkt deel uit.

De werkgroep heeft daarom de huidige bevoegdheden van de diverse organisaties als uitgangspunt genomen en op grond daarvan getracht de knelpunten zo helder mogelijk te formuleren en mogelijke oplossingen aan te reiken.

Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen toezichtsbevoegdheden en opsporingsbevoegdheden.

Mede naar aanleiding van de presentaties van de genoemde projectleiders is de werkgroep daarom tot het standpunt gekomen dat de oplossing voor de in de praktijk ervaren knelpunten in het optreden van interventieteams niet alleen moet worden gezocht in het aanpassen van bevoegdheden van de respectievelijke partners.

Er zijn andere oplossingen denkbaar, afhankelijk van de aard van het probleem en van de situatie waarin het speelt.

Om zicht te krijgen op de specifieke problemen hebben de leden in de werkgroep die tot AI, UWV, SVB en Sociale Recherche behoren, elk eerst geïnventariseerd:

- a) over welke bevoegdheden de organisatie waartoe elk behoort, beschikt;
- b) welke knelpunten in de praktijk van de interventieteams zijn gebleken
- c) de mogelijke oplossingsrichtingen die tot oplossing van de knelpunten kunnen leiden (b.v. anders inzetten van bevoegdheden, afspraken tussen organisaties, toedelen van meer bevoegdheden)

Op grond van de inventarisatie en de informatie uit het veld heeft de werkgroep 5 knelpunten onderscheiden die het effectiever optreden van interventieteams belemmeren.

Hieronder wordt per knelpunt een beschrijving gegeven van de problematiek en van de mogelijke oplossingsrichting(-en) in de vorm van aanbevelingen.

Omschrijving van de knelpunten

1. Capaciteit (Vreemdelingen-)politie;
2. Vaststelling van de identiteit van arbeidskrachten;
3. Optreden van het interventieteam in de situatie waarin tijdens een interventie-actie een of meer diensten niet vertegenwoordigd zijn.
4. ‘Meeliften’ op de bevoegdheden van een ander lid van het interventieteam tijdens een actie (met name: niet alle leden van een interventieteam beschikken over de bevoegdheid tot het betreden van plaatsen)
5. Vervolgingsbeleid m.b.t. WID (art. 55 SUWI en art. 447^e Wetboek van Strafrecht, vanaf 1/1/2005)

3. KNELPUNTEN EN OPLOSSINGSRICHTINGEN IN HET OPTREDEN VAN INTERVENTIETEAMS

3.1. Capaciteit (Vreemdelingen-)politie (VP)

Probleem

De aanwezigheid van politie/vreemdelingenpolitie in het interventieteam is van belang vanwege:

- vaststelling identiteit en verblijfsstatus van arbeidskrachten ten behoeve van het aantonen van een mogelijk in Nederland illegaal verblijvende vreemdeling dan wel illegaal tewerkgestelde vreemdeling, wanneer sprake is van een vreemdeling die weigert zich te identificeren;
- het kunnen toepassen van de zogenaamde foullering ter vaststelling van de identiteit tijdens het optreden van een interventieteam, genoemd in artikel 55b Wetboek van Strafvordering; naast de politie zijn binnen het interventieteam alleen de opsporingsambtenaren van het UWV hiertoe bevoegd;
- de mogelijkheid tot het daadwerkelijk oppakken en uitzetten van een aangetroffen vreemdeling die illegaal in Nederland verblijft (Ketenaanpak);
- aanhouding en overbrenging van personen van wie tijdens de controle blijkt dat zij zich schuldig maken aan een strafbaar feit (bijv. identiteitsfraude).
- het overbrengen naar de plaats van verhoor en/of een plaats ter vaststelling van de identiteit van een aangehouden werknemer(s) die heeft/hebben geweigerd zich te identificeren of zich heeft/hebben geïdentificeerd met een vermoedelijk vals identiteitsbewijs, en/of omtrent wie de verdenking bestaat dat het gaat om een illegaal verblijvende vreemdeling. Op die plaats kan hij/zij door de andere diensten tevens als getuige worden gehoord,

Tevens draagt de aanwezigheid bij aan het “veiligheidsaspect” van het interventieteam zelf.

De voor interventieteams beschikbare capaciteit (personeel/celcapaciteit) van de politie/vreemdelingenpolitie is kleiner dan noodzakelijk voor een effectief optreden.

Oplossingsrichtingen/aanbevelingen

Oplossingsrichtingen binnen de invloedssfeer van de interventieteams:

- Vaststelling beschikbare capaciteit VP meenemen in elk voorstel voor een interventieproject en de uitvoering mede daarop afstemmen.
 - Het is aan te bevelen dat het betreffende regiokorps standaard moet aangeven welke capaciteit het, behoudens onvoorziene omstandigheden, ter beschikking kan en wil stellen voor het project. Bij de definitieve projectkeuze binnen de Landelijke Stuurgroep kan dan rekening worden gehouden met dit aspect. Bij projecten met een gelijkwaardig belang voor de organisaties kan gekozen worden voor het project waar de meeste capaciteit voor beschikbaar wordt gesteld.
 - Regionale Platforms: bij de bespreking van projectvoorstellen in de regionale platforms is het politiekorps al vertegenwoordigd. Daar kan dan ook de capaciteit besproken worden (voorzover dit niet al gebeurt).
 - Landelijke organisaties: ten aanzien van de projectvoorstellen die door de landelijke organisaties in de Landelijke Stuurgroep worden ingebracht, is het aan te bevelen dat bij het opstellen van het projectvoorstel vooraf standaard afstemming plaatsvindt met het/de betreffende korps(en) over de ter beschikking te stellen capaciteit.

Ook is het denkbaar vertegenwoordigers van het betreffende korps aanwezig te laten zijn bij de bespreking van het betreffende voorstel in de Landelijke Stuurgroep.

- Doordachte planning van de uitvoering van een goedgekeurd project.
Is eenmaal gekozen voor een project dan moet de projectleider bij de uitwerking van het plan van aanpak in goed onderling overleg met de vreemdelingenpolitie de planning maken, binnen de grenzen van de door de Korpschef aangegeven capaciteit.
Er is in dit opzicht naar verwachting winst te behalen in een betere spreiding van het aantal WTP's. In sommige projecten worden de WTP's in een kort tijdsbestek uitgevoerd, om vervolgens tijd vrij te hebben voor de administratieve afhandeling. Dat betekent dat gedurende die korte tijd juist een onevenredig beslag gelegd wordt op de capaciteit van de vreemdelingenpolitie, terwijl in de resterende periode geen inzet gewenst is.
Ook kan en moet rekening gehouden worden met "voorzienbare omstandigheden" die een beslag leggen op de capaciteit van de vreemdelingenpolitie. Bij grote (sport) evenementen wordt ook een beslag gelegd op ambtenaren van de vreemdelingenpolitie. Ook in de periode daarna is de capaciteit vaak kleiner, als gevolg van het alsnog opnemen van "tijd voor tijd".

Hierbij merkt de werkgroep op dat, gegeven de huidige voor interventieteams beschikbare capaciteit, deze voorstellen wel een bijdrage kunnen leveren aan een effectiever optreden maar dat hiervan geen grote verbetering verwacht mag worden, indien er structureel geen uitbreiding wordt gegeven aan de capaciteit van cellen en vreemdelingenpolitie voor de interventieteams.

Aanbevelingen:

1. Laat de Vreemdelingenpolitie nadrukkelijker deel uitmaken van de interventieteamstructuur.
Dit kan bijvoorbeeld door:
 - een vertegenwoordiging van de Vreemdelingenpolitie uit te nodigen om zitting te nemen in de Landelijke Stuurgroep Interventieteams,
 - op het niveau van Raad van Hoofdcommissarissen aandacht vragen voor de beschreven problematiek,
 - afspraken vast te leggen in convenanten
 - aan te sluiten bij convenantsafspraken tussen Justitie en BiZa en de politie-korpsen
2. Inventariseer en plan de beschikbare capaciteit van de Vreemdelingenpolitie per interventieproject. Het resultaat hiervan moet zichtbaar zijn op het moment dat de Stuurgroep besluit over de uitvoering van projectvoorstellen;

Recente ontwikkelingen:

De directeur AI/AMF heeft eind 2004 overleg gevoerd met de portefeuillehouder Vreemdelingenzaken in de Raad van Hoofdcommissarissen en met de hoofden van vreemdelingendiensten in de diverse korpsen.

In dit overleg zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Op regionaal niveau worden voor 2005 afspraken gemaakt met de Vreemdelingenpolitie over capaciteitsinzet van de VP in interventieteams en bij reguliere AI-controles. Deze afspraken worden gemaakt tussen de hoofden VP en de teamleiders AI.

Deze afspraken zijn inmiddels gemaakt, mondeling of in de vorm van samenwerkingsovereenkomsten. Hieruit komen geen knelpunten naar voren, behalve m.b.t. de inzet van sommige politiekorpsen in Interventieteams en bij AI-controles waarbij de verwachting bestaat dat er voornamelijk MOE-landers (personen uit de nieuwe lidstaten in Midden- en Oost-Europa) aangetroffen zullen worden. Deze personen zijn niet vrij op de arbeidsmarkt maar verblijven wel legaal in Nederland.

- Op landelijk niveau wordt een werkgroep geformeerd die onder meer vaststelt of en in hoeverre zich knelpunten voordoen met betrekking tot de capaciteitsinzet van de VP en hierover concrete afspraken maakt, rekening houdend met de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van korpsbeheerder en korpschef. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijkheden van gegevensuitwisseling ten behoeve van risicoanalyse. De werkgroep op landelijk niveau is, ondanks herhaald aandringen van de AI, vooralsnog niet gestart.
- In dit overleg wordt bezien of de VP het wenselijk vindt om zitting te krijgen in de Landelijke Stuurgroep Interventieteams. Van belang hierbij is ondermeer dat de vertegenwoordiger van de VP een mandaat heeft om namens de verschillende korpsen op te treden en afspraken te maken.

3.2. Vaststelling van de identiteit van arbeidskrachten

Probleem:

Eén van de meest toegepaste controlemethoden van Interventieteams is de zgn. werkplekcontrole of Waarneming ter Plaatse (WTP). Daarbij worden op een werkplek alle aanwezige arbeidskrachten gecontroleerd. Dit betekent dat van elke werknemer de identiteit wordt vastgesteld, bij voorkeur aan de hand van een origineel identiteitsbewijs, en dat een (standaard-) vragenformulier wordt ingevuld. Deze identiteitsvaststelling is een essentiële voorwaarde om zwart werk en illegale tewerkstelling te kunnen aantonen. Het probleem is dat in sommige gevallen meer dan de helft (67 % vlg. WIT-jaarverslag 2003) van de arbeidskrachten zich niet kan of wil identificeren met een origineel WID-document. Dit is een ernstige belemmering voor een effectief toezicht op zwart werk en illegale tewerkstelling. Afgezien van de bevoegdheid tot identiteitsfouillering (alleen door UWV-Boa's), hebben de deelnemers van de interventieteams geen bevoegdheid om aanvullende dwangmiddelen toe te passen ter vaststelling van de identiteit. Toepassing van de identiteitsfouillering op de werkplek, zonder aanwezigheid van de politie, kan veiligheidsrisico's met zich meebrengen voor de betrokken controlerende- en opsporingsambtenaren.

Bestaande en nieuwe oplossingsrichtingen:

Assistentie Vreemdelingenpolitie

De (Vreemdelingen-)politie kan, in tegenstelling tot de overige deelnemers van een interventieteam een arbeidskracht van wie de identiteit niet kan worden vastgesteld, staande houden ingevolge de Vreemdelingenwet, indien er een redelijk vermoeden is van illegaal verblijf. Vervolgens wordt deze persoon overgebracht naar een bureau van politie waar in de regel de identiteit wordt vastgesteld.

Stelselmatige inzet van de (Vreemdelingen-)politie bij werkplekcontroles/WTP's van Interventieteams is een sluitende oplossing voor het knelpunt 'identiteitsvaststelling arbeidskrachten'

Inzage WID-administratie

Indien de (Vreemdelingen-)politie tijdens een WTP niet aanwezig is en de identiteit van bepaalde arbeidskrachten niet kan worden vastgesteld, kan de WID-administratie van de werkgever uitkomst bieden. De werkgever is immers verplicht om hierin kopieën op te nemen van alle werknemers van wie hij de formele werkgever is. In een aantal gevallen kan aan de hand van een kopie van het identiteitsdocument de identiteit van de werknemer worden vastgesteld.

Vaak is dit echter niet mogelijk, bijvoorbeeld omdat:

- de werknemers die zijn ingeleend en geen vreemdeling zijn, niet in de WID-administratie worden opgenomen;
- de WID-administratie zich op een andere locatie bevindt dan waar de werkzaamheden worden verricht;
- de werkgever een onvolledige of onjuiste WID-administratie voert.

In artikel 55 SUWI is de verplichting voor de werkgever opgenomen om de identiteit van de verzekerde vast te stellen en de aard, het nummer en een afschrift van het identiteitsbewijs in de administratie op te nemen. De werkgever in de zin van de WW, Ziektewet of WAO verstrekt een afschrift van het identiteitsdocument aan de werkgever, bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wav, indien de verzekerde ten behoeve van die werkgever een vreemdeling is als bedoeld in laatstgenoemde wet. Het afschrift wordt onverwijld verstrekt door de vreemdeling.

Een werkgever die geen of een onvolledige WID-administratie heeft, kan worden vervolgd voor overtreding van art. 55 SUWI. Het is op dit moment in interventieteamverband nog geen standaardprocedure om hiervoor proces-verbaal op te maken. In 2006 verdwijnt dit artikel uit de SUWI-wet, in verband met de ontwikkelingen op het gebied van Walvis/SUB. Werkgevers blijven dan wel strafbaar voor dit feit op grond van Belastingwetgeving.

Op dit moment wordt door SZW en FIN bekeken of alle inleners verplicht kunnen worden om al hun ingeleende werknemers in de WID-administratie te verantwoorden. In aanvulling hierop zou de verplichting kunnen worden uitgebreid door te eisen om een volledige WID-administratie op de werkplek beschikbaar te hebben. Dit moet afgewogen worden tegen bijkomende administratieve lasten.

Valse identiteitsdocumenten

Tijdens werkplekcontroles/WTP's worden interventieteams regelmatig geconfronteerd met personen die een vals of vervalst identiteitsbewijs tonen. Dit is een ernstig misdrijf (art. 231 of 225 Wetboek v Strafrecht); de boa's in de interventieteams zijn tot de opsporing hiervan bevoegd.

Door deze persoon aan te houden, over te dragen aan een algemeen opsporingsambtenaar (politie) en een aanvullend identiteitsonderzoek op het politiebureau uit te voeren, kan de identiteit van deze persoon komen vast te staan. In theorie is een ieder (dus ook de leden van het interventieteam) in heterdaad-situaties bevoegd tot aanhouding maar bij de overbrenging naar het bureau van politie en het bepalen van de rechtmatigheid van de aanhouding door de hOvJ, is bijstand van de politie onontbeerlijk. Vooral het veiligheidsaspect speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast kost deze procedure veel capaciteit van het interventieteam en kan de afhandeling ten koste gaan van de het hoofddoel van de interventieteams: het tegengaan van sociale en fiscale fraude.

Conclusie: Indien een vals/vervalst identiteitsbewijs wordt getoond, zou via aanhouding en overbrenging de identiteit van de persoon kunnen worden vastgesteld. Medewerking van de

politie is hierbij echter noodzakelijk. Zelfstandige afdoening binnen een interventieteam is alleen al om veiligheidsoverwegingen geen optie. Dit is een extra argument om de (vreemdelingen-)politie te betrekken bij elke werkplekcontrole in interventieteamverband.

Verhoging naleving identificatieverplichting werknemers

Als elke arbeidskracht, conform de wettelijke verplichting, een origineel identiteitsdocument bij zich draagt op de werkvloer, is er geen probleem met de identiteitsvaststelling. Het percentage dat hieraan voldoet, kan worden verhoogd door bijvoorbeeld betere voorlichting of eventuele waarschuwingen en sancties.

Thans bestaat de mogelijkheid om werknemers die zich niet op de werkvloer kunnen identificeren, te vervolgen voor overtreding van art. 55 SUWI. Hiervoor zijn alleen UWV/SVB-/CWI-medewerkers en algemeen opsporingsambtenaren bevoegd. Sinds de inwerkingtreding van de wijziging van de Wet op de Identificatieplicht per 1 januari 2005 kan een ieder die niet aan zijn identificatieverplichtingen voldoet, daarvoor worden geverbaliseerd o.g.v. art. 447^e Wetboek v. Strafrecht. Hiervoor zijn inmiddels alle opsporingsambtenaren binnen de interventieteams bevoegd.

Dit kan, in samenhang met andere maatregelen, worden toegepast om het percentage identiteitsvaststellingen tijdens werkplekcontroles te vergroten. Het nadeel van het verbaliseren van arbeidskrachten is dat hiermee vaak niet het eigenlijke doel wordt gehaald, nl. het vaststellen van de identiteit. Ook hier geldt dat alleen de politie voldoende bevoegdheden en middelen bezit om de identiteit vast te stellen.

Alternatieve methoden van identiteitsvaststelling

In de regel is alleen sprake van identiteitsvaststelling als een arbeidskracht een origineel identiteitsdocument heeft getoond. Deze eis zou genuanceerd kunnen worden door bijvoorbeeld:

A. combinatie van aanwijzingen met betrekking tot de identiteit van een persoon.

Als er geen origineel identiteitsdocument getoond wordt, kan de identiteit van een arbeidskracht mogelijk op grond van een combinatie van andere feiten en omstandigheden worden vastgesteld, bijvoorbeeld:

- verklaringen van de persoon zelf, collega's, werkgever;
- o.g.v. niet-officiële documenten: buitenlandse abonnementen/lidmaatschappen, zeemansboekjes, vergunningen, al dan niet voorzien van pasfoto's en evt. in de vorm van leesbare kopieën.
- registraties bij andere instanties (VP, UWV, BD, GBA enz.) + toets of persoon bekend is met aldaar geregistreerde bijzonderheden.

In hoeverre dit wenselijk en juridisch haalbaar is, moet nader worden onderzocht, evenals welke (combinatie van) feiten en omstandigheden voldoende bewijslast oplevert voor bijvoorbeeld overtreding van de Wet arbeid vreemdelingen.

B. Omkering bewijslast

Omkering van de bewijslast houdt in dat, indien een arbeidskracht zich niet kan identificeren met een officieel identiteitsdocument en er een redelijk vermoeden bestaat dat sprake is van niet naleving van wet- en regelgeving (bijvoorbeeld art. 2, lid 1 Wav), de werkgever moet aantonen dat hij niet in overtreding is. Enige jaren geleden zijn pogingen ondernomen de omgekeerde bewijslast te introduceren in de Wav. Dit heeft toen niet tot het beoogde resultaat

geleid. Binnen SZW wordt thans intern bekeken of deze methode een haalbare en gewenste oplossing is voor het probleem van identiteitsvaststelling. Hierbij wordt ook gekeken naar de juridische haalbaarheid, waarbij ook aandacht besteed moet worden aan de eventuele neveneffecten voor andere organisaties.

Toekenning bevoegdheid tot toepassing van art. 55b, Wetboek van Strafvordering aan opsporingsambtenaren van AI, SVB en gemeenten met het oog op vaststelling van de identiteit van aangetroffen personen

Per 1 januari 2005 is artikel 447^e van het Wetboek van strafrecht in werking getreden. Op grond van dit artikel wordt degene die niet voldoet aan de verplichtingen om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, hem opgelegd bij artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht, gestraft met een geldboete van de tweede categorie.

Bij Ministeriële Regeling van de Minister van Justitie van 14 december 2004 is de opsporingsbevoegdheid van alle buitengewoon opsporingsambtenaren met ingang van 1 januari 2005 uitgebreid met dit artikel.

Tevens heeft het College van Procureurs-Generaal met de Aanwijzing van 7 december 2004 aan de Hoofden van parketten en de politie richtlijnen gegeven voor de toepassing van Wet op de uitgebreide identificatieplicht.

In de toelichting bij de Regeling is vermeld dat de Minister van Justitie het noodzakelijk acht dat buitengewoon opsporingsambtenaren proces-verbaal kunnen opmaken, als een persoon niet aan de vordering tot het tonen van een identiteitsbewijs voldoet, zonder daarbij een beroep op de politie te moeten doen.

Indien een persoon zich niet wil identificeren, moet anderszins voldoende informatie worden verkregen om tot verbaliseren te kunnen overgaan. De meest voor de hand liggende mogelijkheid is de werknemersadministratie die de werkgever verplicht is bij te houden. Indien dit niet de vereiste aanwijzingen omtrent de mogelijke identiteit oplevert, kan het noodzakelijk zijn om tot toepassing van dwangmiddelen over te gaan.

In dit verband is artikel 55b van het Wetboek van Strafvordering van belang. Op grond van dit artikel bestaat de mogelijkheid om een verdachte die weigert zijn identiteit bekend te maken, te fouilleren met het doel een identiteitsbewijs te vinden (onderzoek aan kleding en voorwerpen ter vaststelling identiteit van de staande of aangehouden verdachte).

Bij de reeds genoemde Ministeriële Regeling heeft de Minister van Justitie bepaald dat de bevoegdheid tot toepassing van artikel 55b WvSv alleen aan buitengewone opsporingsambtenaren wordt toegekend aan wie ook de bevoegdheden van artikel 8, 1^e en 3^e lid, van de Politiewet 1993 zijn toegekend (respectievelijk gebruik van geweldsmiddelen en toepassing van onderzoek aan de kleding van personen). De buitengewone opsporingsambtenaren van SVB, AI, Belastingdienst en gemeenten beschikken niet over de bevoegdheden ex artikel 8, 1^e en 3^e lid, van de Politiewet 1993. Gelet op het standpunt van de Minister van Justitie zal uitbreiding van de bevoegdheden ex artikel 8, 1^e en 3^e lid, van de Politiewet 1993 naar Buitengewone opsporingsambtenaren van AI, SVB en gemeenten niet plaatsvinden. Bovendien hebben vertegenwoordigers van AI, SVB en gemeenten in de werkgroep verklaard dat deze instanties ook geen prijs stellen op toekenning van de bevoegdheid ex artikel 55b WvSv.

Op dit moment is alleen de buitengewone opsporingsambtenaren van UWV de bevoegdheid toegekend om artikel 55b WvSv en artikel 8, 1^e en 3^e lid, van de Politiewet 1993 toe te passen.

In de Richtlijn van het College van Procureurs-generaal van 7 december 2004 wordt onderkend dat er ook gevallen zijn waarin de identificatieplicht wel degelijk een rol zal spelen bij de handhaving van bijzondere wetten.

Als voorbeeld worden genoemd de controles op de werkplek ten behoeve van de handhaving van de Wet arbeid vreemdelingen, de Wet op de Loonbelasting 1964 of de sociale zekerheidswetgeving. Bij dergelijke controles, die vaak plaatsvinden in het kader van gecoördineerde acties van verschillende diensten, kan het vaak noodzakelijk zijn om met zekerheid vast te stellen wat de identiteit is van de personen die ter plaatse worden aangetroffen. Omdat het vorderen van inzage in identiteitsbewijzen met zich meebrengt dat eventueel ook dwangmiddelen worden toegepast om alsnog de identiteit te achterhalen wanneer iemand zich niet identificeert, betekent dat de betrokken diensten zich bij de meer grootscheepse operaties van tevoren van voldoende politiebijstand zouden moeten verzekeren. Het OM zal voorts in overleg met de relevante bijzondere opsporingsdiensten, buitengewoon opsporingsambtenaren en toezichthouders moeten benadrukken dat de handhaving van de toonplicht geen doel op zich mag zijn.

Op grond van bovenstaande ontwikkelingen moet worden vastgesteld dat het noodzakelijk is dat de Vreemdelingenpolitie nauw wordt betrokken bij de planning van interventieprojecten en sluitende afspraken met betrekking tot de in te zetten capaciteit bij acties. Voorkomen moet worden dat tijdens acties aangetroffen personen die zich niet kunnen (of willen) identificeren, verder ongemoeid moeten worden gelaten, omdat de noodzakelijke bevoegdheden voor het doorpakken niet aanwezig zijn.

Aanbevelingen:

3. Onderzoek de mogelijkheden om werkgevers te verplichten de WID-administratie altijd op de werkplek ter beschikking te hebben, ook indien sprake is van ingeleende werknemers. De werkgroep is zich ervan bewust dat deze aanbeveling een ingrijpende wetswijziging inhoudt, waarvoor ook de instemming van Financiën nodig is.
4. Indien 3. mogelijk is en is gerealiseerd, neem dan in elk projectplan als standaardprocedure op dat een werkgever die geen of een onvolledige WID-administratie voert, bestuurlijk wordt beboet of wordt geverbaliseerd op grond van art. 55, lid 3, SUWI-wet;
5. Spreek met het OM af dat het OM altijd vervolgt bij niet-nakomen van de administratieplicht door werkgevers en bij geconstateerde identiteitsfraude.
6. Bevorder dat alle deelnemende partners in de interventieteams zo spoedig mogelijk over bevoegdheden beschikken om werkgevers te verbaliseren die geen of een onvolledige WID-administratie bijhouden. (vgl. art. 55, lid 3, SUWI-wet)
7. Er zal in een interventieteam altijd worden overgegaan tot aanhouding van de verdachte bij het aantreffen van valse identiteitsdocumenten, tenzij de Vreemdelingen-)politie niet aanwezig is of de capaciteit niet toereikend is.
8. Leg in het projectplan vast of bij niet-identificeren door aangetroffen personen tot verbaliseren wordt overgegaan op basis van art. 447^e WvSr.
9. Spreek met OM een eenduidige lijn af over hoe om te gaan met de bevoegdheid tot verbaliseren wegens overtreding van artikel 447^e van het Wetboek van Strafrecht.
10. Onderzoek alternatieve vormen van identiteitsvaststelling, waarbij in ieder geval de onder 3.2. voorgestelde alternatieve methoden voor identiteitsvaststelling worden betrokken.

NB. Het onderzoek naar 'omgekeerde bewijslast' is al gestart.

3.3. Optreden van het interventieteam in de situatie waarin tijdens een interventieactie een of meer diensten niet vertegenwoordigd zijn

Probleem

Binnen de interventieteams wordt met standaard-vragenlijsten gewerkt, die onderling enige verschillen kunnen vertonen. De vragenlijst wordt door de medewerkers van de verschillende participerende diensten ingevuld aan de hand van de antwoorden van de op de werkplek aangetroffen werknemers. Op deze lijst zijn alle relevante vragen van de verschillende diensten samengevoegd.

Een aantal vragen heeft betrekking op specifieke belasting- of SZW-wetgeving waarvoor niet alle interventieteam-deelnemers bevoegd zijn. Bijvoorbeeld: op grond van Belastingwetgeving is het van belang inkomensgegevens van een Nederlandse werknemer te bevragen maar op grond van de Wet arbeid vreemdelingen is hier meestal geen reden toe. De kwestie is of, in dit geval, de AI-ambtenaar zijn bevoegdheden niet overschrijdt door vragen te stellen die uitsluitend relevantie hebben voor andere wetgeving waarvoor hij zelf niet bevoegd is. Een aanvullende kwestie is of vragen op de standaard-vragenlijst die uitsluitend relevantie hebben voor bijvoorbeeld de Belastingdienst, wel mogen worden gesteld als de Belastingdienst niet deelneemt aan de desbetreffende controle.

Toelichting

Volgens het OM is het toegestaan dat elke medewerker van het interventieteam alle vragen van het standaard-vragenformulier stelt en de antwoorden noteert, ongeacht of de wetgeving waarop deze vragen betrekking hebben, binnen het taakveld van zijn organisatie valt en hij daarvoor is aangewezen. Van belang is dat er gezamenlijk, in het verband van het interventieteam, wordt opgetreden. Dit geldt ook als één van de participanten niet deelneemt aan de desbetreffende controle. Hierbij is het aan te bevelen om de werknemer(s) vooraf, mondeling of schriftelijk, mede te delen dat de controle door het interventieteam als geheel wordt uitgevoerd, met welk doel de vragen worden gesteld en dat de vragen door ieder lid van het team namens alle daarin participerende organisaties worden gesteld.

Het standaardformulier met alle bijbehorende vragen moet door elke medewerker van het interventieteam kunnen worden afgehandeld. Als er naar aanleiding van de gegeven antwoorden aanvullende vragen moeten worden gesteld, bijvoorbeeld vanwege het vermoeden van zwart werk of illegale tewerkstelling, kan de daartoe bevoegde (opsporings-)ambtenaar van de desbetreffende organisatie de behandeling overnemen en de vragen alsnog stellen. Van belang is voorts om in een verslag vast te leggen op welke wijze en door wie is opgetreden, zodat dit achteraf in een mogelijk (straf-)proces kan worden gebruikt.

Conclusie is dat als de nodige zorgvuldigheid wordt betracht (vooraf melding bij het CBP en tijdens de actie elke ondervraagde meedelen dat hij door een lid van het IT wordt ondervraagd), de vragenlijst door elk IT-lid kan worden gehanteerd. In elk geval kan deze lijn worden voortgezet, totdat uit jurisprudentie eventueel het tegendeel zou blijken.

Als er wel bezwaar tegen wordt gemaakt, kan elk IT-lid in ieder geval vragen stellen die voor alle partners relevant zijn. Specifieke vragen moeten dan alsnog door de daartoe bevoegde ambtenaar worden gesteld. Deze moet dus wel bij de actie aanwezig zijn.

Aangezien elk interventieteam vanuit toezicht start, is een ieder verplicht mee te werken aan een onderzoek. Zodra de overgang naar opsporing is gemaakt, is die verplichting tot medewerking er niet meer.

In het draaiboek van elk project moet worden gezorgd voor een basislijst met vragen die voor alle partners relevant zijn en vanuit de toezichtsoptiek door elk IT-lid kunnen worden gesteld. Verder moet ervoor worden gezorgd dat, indien wordt geweigerd om specifieke vragen op het

terrein van een der partners te beantwoorden, de ambtenaar die wel bevoegd is tot het stellen van de betreffende vragen, aanwezig is.

Aanbevelingen:

11. Stel een standaardvragenlijst op met de vragen die in elk interventieproject aan de orde komen. Deze lijst kan vervolgens per project worden aangevuld met project-specifieke vragen.
12. Er moet bij de planning van de actie in worden voorzien dat, ingeval de vragenlijst niet geheel kan worden afgewerkt omdat door de ondervraagde persoon bezwaar wordt gemaakt, de bevoegde ambtenaar aanwezig is.

3.4. ‘Meeliften’ op de bevoegdheden van een ander lid van het interventieteam tijdens een actie

Probleem

De verschillen in bevoegdheden tussen de partners in het interventieteam kunnen in een enkele situatie het optreden van het team belemmeren. Dit speelt bijvoorbeeld bij het betreden van plaatsen: mag een UWV-toezichtsambtenaar mee naar binnen als de AI-ambtenaar zich toegang heeft verschaft op grond van zijn specifieke toezichtsbevoegdheid tot het betreden van plaatsen tegen de wil van de eigenaar.

Toelichting

De toepassing van bevoegdheden is gebonden aan het eigen taakveld van elke dienst/instantie. ‘Meeliften’ door een niet-bevoegde ambtenaar op de bevoegdheden van een collega van een andere dienst/instantie is niet toegestaan.

Het probleem is dat niet alle ambtenaren binnen het interventieteam beschikken over de bevoegdheid tot het betreden van alle plaatsen/bedrijven, ook tegen de wil van de ondernemer. Als er bijvoorbeeld geen AI-medewerker aanwezig is tijdens een controle, kunnen diens specifieke bevoegdheden niet worden aangewend. Dit doet zich ook voor met betrekking tot opsporingsambtenaren. Alleen opsporingsambtenaren zijn bijvoorbeeld bevoegd om proces-verbaal op te maken. Dit speelt bij art. 55 SUWI en bij commune delicten.

Omdat het wel toegestaan is te werken met standaard-vragenlijsten, kunnen de voor de andere organisaties relevante standaardvragen, toch worden gesteld, ondanks dat ambtenaren van deze organisaties niet over de bevoegdheden beschikken om binnen te treden en de vragen zelf te stellen.

Indien daartoe de noodzaak bestaat, kan ingeval van een strafrechtelijk onderzoek een officier van justitie elke buitengewoon opsporingsambtenaar voor de duur van het betreffende onderzoek bevoegd verklaren tot het opsporen van bepaalde strafbare feiten.

Wel verdient het, met het oog op een zo effectief mogelijk optreden ter plaatse, aanbeveling om ervoor te zorgen dat het interventieteam als geheel tijdens elke controle beschikt over alle benodigde bevoegdheden om de controleactie tot een goed einde te brengen.

De werkgroep is van mening dat hier wel een knelpunt aanwezig is dat door middel van het aanpassen van de bevoegdheden moet worden opgelost: de medewerkers in het interventieteam dienen elk te beschikken over de bevoegdheid tot het betreden van plaatsen, ook tegen de wil van de ondernemer. Voor de medewerkers van UWV en SVB is dit geregeld in artikel 85, 3^e lid, SUWI.

Aanbeveling:

13. Zorg ervoor dat alle leden van het interventieteam beschikken over de bevoegdheid tot het betreden van plaatsen, ook tegen de wil van de ondernemer.

3.5. Vervolgingsbeleid m.b.t. Identificatieplicht (WID)

Probleem

Per 1 januari 2005 is de Wet op de uitgebreide identificatieplicht in werking getreden.

Per dezelfde datum zijn van kracht geworden:

- de Regeling van de Minister van Justitie van 14 december 2004 tot aanwijzing van categorieën van personen belast met de opsporing van strafbare feiten, anders dan de bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen opsporingsambtenaren;
- de Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht van het College van Procureurs-generaal van 7 december 2004.

Krachtens de Ministeriële Regeling wordt de opsporingsbevoegdheid van alle buitengewoon opsporingsambtenaren uitgebreid met artikel 447^e van het Wetboek van Strafrecht.

In artikel 447^e is bepaald dat hij die niet voldoet aan de verplichtingen om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, hem opgelegd bij artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht, wordt gestraft met geldboete van de tweede categorie.

Hiermee verkrijgen de buitengewoon opsporingsambtenaren de bevoegdheid om zelfstandig te verbaliseren in het geval van het niet voldoen aan de identificatieplicht.

Dit betekent dat de buitengewoon opsporingsambtenaren van SVB, UWV, AI en sociale recherche proces-verbaal kunnen opmaken tegen een ieder die geen gehoor geeft aan de vordering tot het tonen van een identiteitsbewijs. Om te kunnen verbaliseren zijn er echter wel aanwijzingen nodig waaruit voldoende blijkt wie men verbaliseert.

In de 'Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht' van het College van Procureurs-generaal van 7 december 2004 is bepaald dat alleen naar een identiteitsbewijs zal worden gevraagd indien dat voor de taakuitoefening redelijkerwijs noodzakelijk is. Het vorderen van inzage in identiteitsbewijzen brengt vaak met zich mee dat dwangmiddelen moeten worden toegepast.

Hiertoe worden met name genoemd:

- art. 55b Wetboek van Strafvordering bevat de bevoegdheid tot het vragen naar het sofinummer en tot onderzoek aan kleding en voorwerpen van de verdachte ter vaststelling van de identiteit.;
- art. 61, 2^e lid, WvSv: de mogelijkheid om met maximaal zes uur de termijn te verlengen voor ophouding voor onderzoek met het oog op het vaststellen van de identiteit;

Op dit moment beschikken alleen de buitengewoon opsporingsambtenaren van UWV over de bevoegdheid van artikel 55b. Alleen de Officier van Justitie of een hulppofficier van Justitie (vaak een politieambtenaar) zijn bevoegd art. 61, 2^e lid WvSv toe te passen.

Voorts wordt erkend dat er gevallen zijn waarin de identificatieplicht een rol zal spelen bij de handhaving van bijzondere wetten. Als voorbeeld worden genoemd de controles op de

werkplek ten behoeve van de handhaving van de Wet arbeid vreemdelingen, de Wet op de Loonbelasting 1964 of de sociale zekerheidswetgeving. Dit zijn de elementen waarop de acties van interventieteams juist betrekking hebben.

Vaststelling van de identiteit van aangetroffen personen is voor het interventieteam van cruciaal belang om de doelstellingen van de controle te kunnen realiseren. Alleen verbaliseren wegens overtreding van artikel 447^e WvSr leidt ter plekke niet tot de gewenste vaststelling van de identiteit van betrokkene. Bovendien zijn voor het opmaken van proces-verbaal aanwijzingen omtrent de identiteit nodig die alleen met gebruik van dwangmiddelen kunnen worden achterhaald.

Om dus de identiteit van een aangetroffen persoon te kunnen vaststellen, ingeval de betrokkene weigert om zich te identificeren, zal politiebijstand noodzakelijk zijn in verband met de noodzaak tot het toepassen van dwangmiddelen.

In interventieteamverband betekent dit dat vooraf moet worden bepaald bij welke acties controle van identiteit plaatsvindt, zodat tijdig afspraken kunnen worden gemaakt met de (Vreemdelingen-)politie over de daarbij te leveren inzet.

Uit de Aanwijzing blijkt verder dat de handhaving van de draag- en toonplicht geen doel op zich mag zijn. Ingeval van samenloop van overtreding van artikel 447^e WvSr en andere strafbare feiten (b.v. overtreding van bepalingen in de Vreemdelingenwet 2000) is afzonderlijke vervolging voor het niet voldoen aan de identificatieplicht, in aanvulling op overtreding van deze bepalingen, daarom niet wenselijk.

Geconstateerd moet worden dat op grond van de Aanwijzing het controleren van de identiteit van tijdens een interventie-actie aangetroffen personen wel zelfstandig door de BOA's van AI, UWV, SVB en gemeenten kan geschieden. Dit leidt echter niet tot vaststelling van de identiteit van de aangetroffen persoon. Ingeval er geen aanwijzingen zijn omtrent de identiteit of iemand weigert zich te identificeren, is politiebijstand noodzakelijk om de nodige dwangmiddelen te kunnen toepassen.

In het geval van interventie-acties is het de Vreemdelingenpolitie die tot het toepassen van dwangmiddelen en verbaliseren zou moeten overgaan.

In het overleg met de Raad van Hoofdcommissarissen moet worden gezien of over de inzet van de (Vreemdelingen-)politie hierover afspraken kunnen worden gemaakt

Aanbeveling:

14. In interventieteamverband moet vooraf worden bepaald bij welke acties controle van identiteit zal plaatsvinden, zodat tijdig afspraken kunnen worden gemaakt met de regionale (Vreemdelingen-)politie over de daarbij te leveren inzet. Het verdient voorkeur om dit onderwerp in het overleg met de Raad van Hoofdcommissarissen aan de orde te stellen.

4. HET OP ELKAAR AFSTEMMEN VAN BEVOEGDHEDEN OP DE DRIE TERREINEN FISCAAL, SOCIAAL EN WAV

De werkgroep heeft geen andere problemen kunnen aanwijzen dan die reeds zijn gesignaleerd, in de afstemming van bevoegdheden op de drie terreinen fiscaal, sociaal en Wav. Knelpunten die kunnen optreden, zijn meer van praktische aard en dienen vooraf te worden onderkend en in overleg met de verschillende deelnemende diensten te worden opgelost.

5. HET WEGNEMEN VAN BELEMMERINGEN VOOR GEGEVENSUITWISSELING IN HET INTERVENTIETEAM BINNEN DE GRENZEN VAN DE PRIVACYWETGEVING

Er zijn in principe geen wettelijke belemmeringen voor een goede gegevensuitwisseling binnen het interventieteam. In de bijzondere wetten (WWB: artikelen 63 t/m 68, SUWI: art. 62, Wav: art. 16 en de Algemene Wet Rijksbelastingen: art. 67) en in convenanten is voorzien in uitwisseling van gegevens. Uitwisseling van strafrechtelijke gegevens is in beginsel ook mogelijk maar hiervoor geldt een strenger regime.

In de gesloten samenwerkingsovereenkomst m.b.t. interventieteams is afgesproken dat organisaties/de gemeente zullen bevorderen dat gegevens die nodig zijn voor een goede uitvoering van het door het interventieteam uitgevoerde project, -binnen het wettelijk kader- tijdig worden aangeleverd. Dit is vastgelegd in de bijlage bij de samenwerkingsovereenkomst (gegevensuitwisseling en privacy).

Het probleem speelt vooral in de voorbereidingsfase van een project, als er behoefte is aan een actuele afslag van de gegevensbestanden van de partners. Met behulp van risicoanalyse kunnen de meest risicovolle bedrijven of particuliere overtreders worden geselecteerd en gecontroleerd. Een goede analyse verhoogt de pakkans, waardoor efficiënter opgetreden kan worden en de opbrengsten geoptimaliseerd kunnen worden. Een knelpunt ontstaat als de gegevensuitvraag naar het inzicht van de gegevensverstrekker te veel capaciteit vergt of als de gegevens op korte termijn geleverd moeten worden. De beperkte voorbereidings- en doorlooptijd van de interventieteamprojecten speelt hierbij een belangrijke rol. Verder is van belang dat de bevrager van de gegevens de aanvraag goed motiveert.

Aanbeveling

15. De werkgroep beveelt aan om een format voor gegevensuitwisseling te ontwikkelen, zodat aan de betrokken partijen duidelijk is welke gegevens exact verlangd worden, binnen welk tijdsbestek deze noodzakelijk zijn en wat de achterliggende motivering is. Uit praktische overwegingen wordt voorgesteld de inkomende verzoeken om gegevensuitwisseling tussen partners in het interventieteam op vaste plaatsen in de eigen organisatie te beleggen. Hierdoor wordt bevorderd dat de afhandeling van een verzoek wordt bespoedigd.

Bijlage Samenstelling Werkgroep Opsporingsbevoegdheden

[Redacted]	UWV/FPO
[Redacted]	SVB
[Redacted]	OM/FP
[Redacted]	SIOD
[Redacted]	AI/AMF
[Redacted]	Ministerie van Financiën, DG Belastingdienst
[Redacted]	Belastingdienst
[Redacted]	Unit Sociale Recherche Zwolle e.o.
[Redacted]	Regionaal Platform Haaglanden
[Redacted]	SZW/WBJA
[Redacted]	SZW/UB